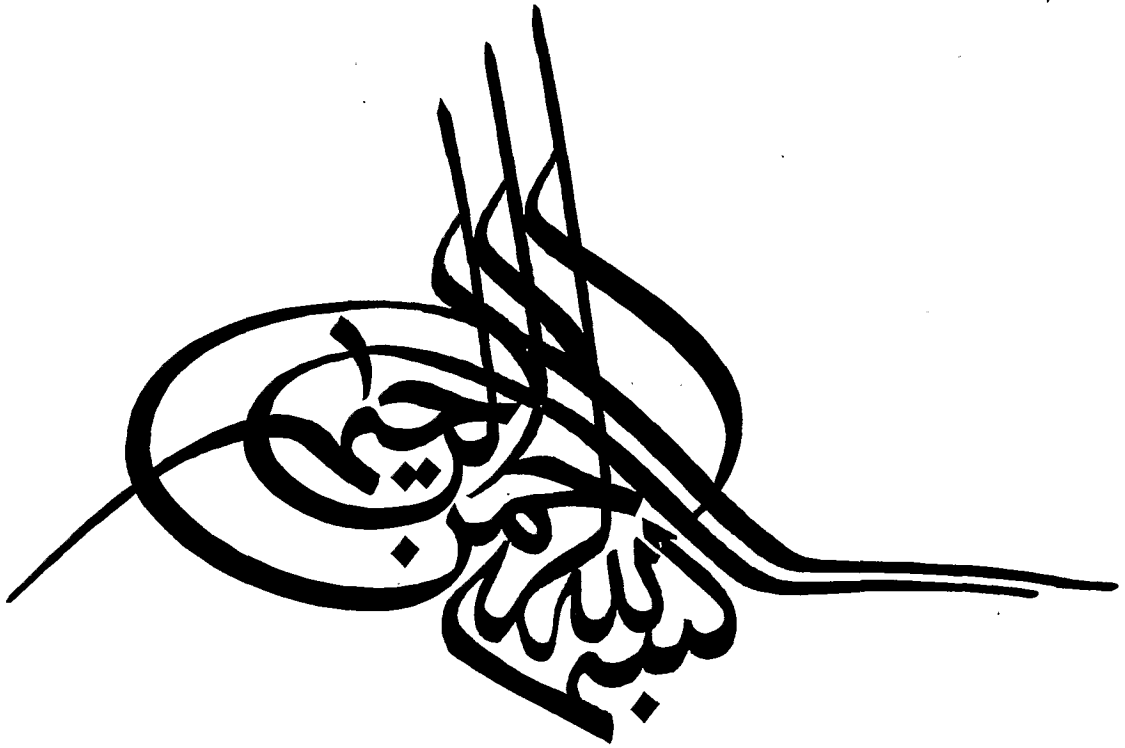
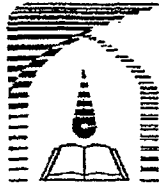

۸۷/۱/۱۰۷/۱۸۵
۸۷/۱/۲۰۰

۹۴۱۵۳

۸۷/۱/۱۰۹۱۸۲
۸۷-۱۲-۵

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده هنر و معماری

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد شهرسازی (برنامه ریزی شهری)

بررسی و ارائه شاخص های کالبدی - کارکردی مؤثر بر ارتقاء امنیت

فضاهای عمومی شهری

مطالعه موردی: پارک دانشجو

فرزانه حسینی

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا بمانیان

استاد مشاور:

دکتر مجتبی رفیعیان

۱۳۸۷ / ۱۱ / ۱۵

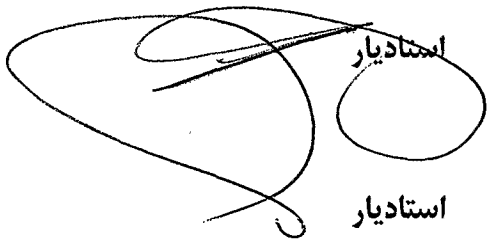

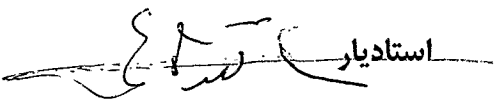
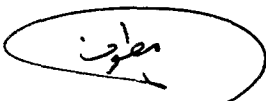
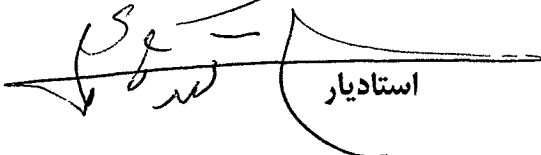
شهریور ۱۳۸۷

کتابخانه و مراکز علمی و پژوهشی
تهران

۹۴۸۵۳

تأیید اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم فرزانه حسینی تحت عنوان: بررسی و ارائه شاخص‌های کالبدی - کارکردی مؤثر بر ارتقاء امنیت فضاهای عمومی شهری - مطالعه موردی: پارک دانشجو را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می‌کنند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	استادیار	دکتر محمدرضا بمانیان	۱- استاد راهنما
	استادیار	دکتر مجتبی رفیعیان	۲- استاد مشاور
	استادیار	دکتر علی اکبر تقوایی	۳- نماینده تحصیلات تکمیلی
	استادیار	دکتر شریف مطوف	۴- استاد ناظر
	استادیار	دکتر علی اکبر تقوایی	۵- استاد ناظر

بسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته ساختار سازی است که در سال ۱۳۸۷ در دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر ضیاء بنیان، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر کتبی رحمان و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجوی تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب نرزان حسینی دانشجوی رشته ساختار سازی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: نرزان حسینی

تاریخ و امضا:

۸۷/۷/۲۴

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی که با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها / رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما مسئول مکاتبات مقاله باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه / رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام می‌شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

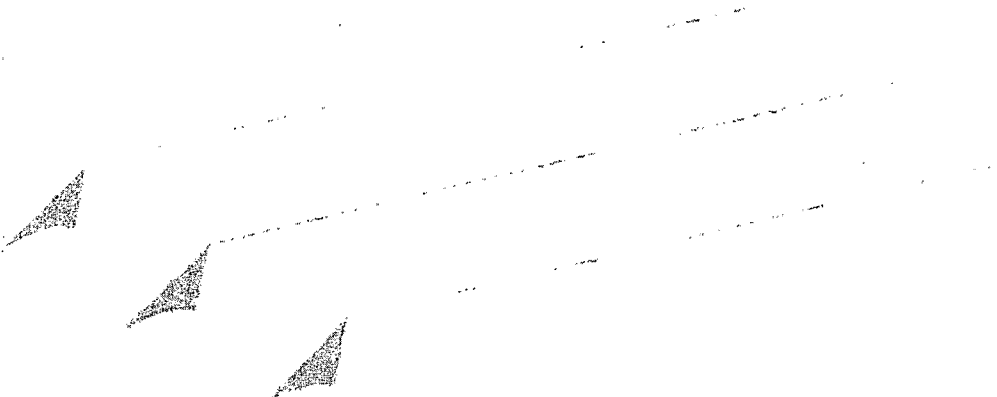
ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل، از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری می‌شود.

نام و نام خانوادگی

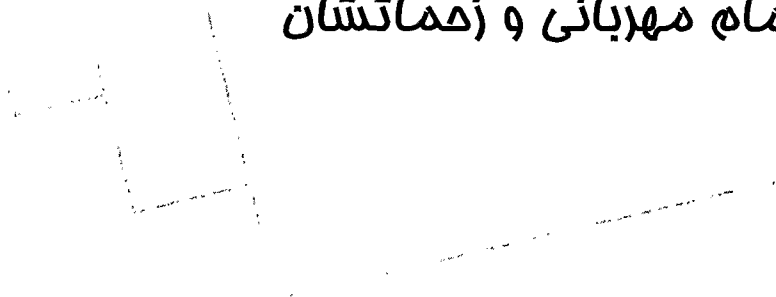
امضاء

مژانه حسینی

۸۶۷۷۲۴

تقدیم به پدر و مادر عزیزه

به پاس تمام مهربانی و زحماتشان

تشکر و قدرانی

سپاس خدای را که جهان را چنانکه باید از نیستی به هستی آورد و آن را بدان گونه که شاید آغاز کرد؛ خداوندی که سخنسرایان قادر نیستند وصفش بنمایند و اندیشه‌های ژرف به گوهر تابناکش پی نمی‌برد و ره نمی‌سپارد.

اکنون که فرصت برای اندوختن علم در این مقطع به پایان رسیده بر خود لازم می‌دانم از تمام کسانی که مرا در به انجام رسانیدن این پژوهش یاری نمودند، تشکر نمایم .

از استاد راهنمای ارجمندم، جناب آقای دکتر محمدرضا بمانیان به بخاطر رهنمودهایشان در تمام مراحل تحقیق سپاسگزارم.

از استاد مشاور ارجمندم، جناب آقای دکتر مجتبی رفیعیان که بیش از یک استاد مشاور مرا در مسیر پژوهش هدایت، همراهی و راهنمایی نمودند به پاس تمام صبوری و زحمات فراوانشان سپاسگزارم.

از تمام دوستان عزیزم که مرا در انجام این رساله یاری نمودند صمیمانه تشکر می‌نمایم .

چکیده :

فضاهای عمومی شهری بستر رشد و تکامل جامعه شهری می‌باشند. آرامش و احساس امنیت در این گونه فضاهای شهری ضرورتی انکارناپذیر است و عدم توجه به آن تهدیداتی را در عرصه شهر و پیرامون آن به وجود می‌آورد. ناامنی و اضطراب اجتماعی در این فضا مانع از رشد و توسعه می‌گردد. فضاهای عمومی از جمله پارک‌ها به عنوان بستر و زمینه‌ساز ایجاد تعاملات و مراودات اجتماعی، بیش از هر محیط شهری نیازمند امنیت است. در فرایندهای برنامه‌ریزی شهری امروزه توجه به مولفه امنیت در فضاهای عمومی شهری و تدوین سیاست‌های مناسب جهت ارتقاء آن به عنوان یک اصل اساسی مورد توجه قرار گرفته است. در این میان ساماندهی فضای شهری به موازات توجه به الگوهای رفتاری مردم و مصرف‌کنندگان در دستیابی به امنیت فضایی نواحی شهری بسیار مورد توجه می‌باشد.

پارک دانشجو به عنوان یکی از فضاهای عمومی به دلیل موقعیت مکانی و پراکنش فعالیت‌های اطراف آن پذیرای جوانان زیادی است که به اقتضای شرایط فرهنگی محدوده در پارک حاضر و از فضای آن استفاده می‌کنند لیکن دارای الگوهای رفتاری یکسانی نیستند. این رساله با هدف ارائه شاخص‌های تأثیرگذار بر ارتقاء امنیت در فضاهای عمومی شهری، به مطالعه بر روی امنیت از بُعد کالبدی، کارکردی، رفتاری به طور عام و در فضای پارک دانشجو به صورت خاص پرداخته است. پس از مطالعه بر روی فضای مورد نظر شاخص‌هایی را جهت سنجش میزان امنیت موجود در فضای پارک استخراج و در قالب پرسشنامه بین استفاده‌کنندگان از فضای پارک ارائه گردیده است. تحلیل‌های آماری (رگرسیون تک متغیره و آزمون فریدمن) نشان می‌دهد که بین متغیرهای وابسته و مستقل با اطمینان ۹۹٪ رابطه معنی‌داری وجود دارد همچنین بین شاخص‌های مورد نظر با شاخص امنیت ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی : امنیت شهری، فضاهای عمومی شهری، پارک‌های شهری. پارک دانشجو

فهرست مطالب

فصل اول : کلیات تحقیق

۲	۱-۱	مقدمه
۲	۲-۱	تعریف مساله و بیان سوالهای اصلی تحقیق
۴	۳-۱	ضرورت انجام تحقیق
۴	۴-۱	اهداف تحقیق
۵	۵-۱	فرضیات تحقیق
۵	۶-۱	روش انجام تحقیق
۶	۷-۱	مروری بر مطالعات انجام شده
۷	۸-۱	روش گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات
۸	۹-۱	روند انجام تحقیق

فصل دوم : مبانی نظری

۱۱	۱-۲	مقدمه
۱۱	۲-۲	تعاریف و مفاهیم
۱۴	۳-۲	الزامات و ضرورت‌های توجه به فرایند امنیت در فضاهای عمومی
۱۶	۱-۳-۲	تعریف امنیت
۱۷	۲-۳-۲	دسته بندی امنیت
۱۹	۴-۲	امنیت شهری
۱۹	۱-۴-۲	امنیت فضای شهری
۱۹	۲-۴-۲	امنیت فضای عمومی شهری
۲۰	۵-۲	نظریه پردازان در زمینه امنیت فضاها
۲۳	۶-۲	نظریه‌ها در زمینه امنیت فضاها
۲۳	۱-۶-۲	شهرهای امن
۲۳	۲-۶-۲	نظریه سلامت روان
۲۴	۳-۶-۲	نظریه پیشگیری جرم از طریق طراحی محیطی CPTED
۲۶	۷-۲	ارتباط امنیت با رویکردهای شهرسازی و روانشناسان محیط
۲۹	۸-۲	بررسی تجارب جهانی در زمینه امنیت فضاها
۲۹	۱-۸-۲	نیویورک و توکیو
۳۰	۲-۸-۲	پارک دوستی
۳۲	۳-۸-۲	پارک‌های تورنتو
۳۴	۹-۲	جمع‌بندی فصل و انتخاب رویکرد نظری رساله

فصل سوم : شاخص‌ها و روش تحلیل داده‌ها

۳۷	۱-۳ مقدمه
۳۷	۲-۳ شاخص‌های تحلیل امنیت در محیط‌های شهری
۴۰	۳-۳ شاخص‌های کالبدی (مکانی) مؤثر بر امنیت فضاهای عمومی
۴۰	۱-۳-۳ کیفیت شبکه معابر
۴۱	۲-۳-۳ پلها و زیرگذرهای شهری
۴۲	۳-۳-۳ مبلمان شهری
۴۳	۴-۳-۳ روشنایی
۴۵	۵-۳-۳ پوشش گیاهی
۴۵	۶-۳-۳ فشرده‌گی بافت
۴۶	۷-۳-۳ بسته و باز بودن محیط
۴۷	۴-۳ شاخص‌های کارکردی - عملکردی مؤثر بر امنیت فضاهای عمومی
۴۸	۱-۴-۳ کارکردهای فرهنگی - اجتماعی
۴۸	۲-۴-۳ کارکردهای اقتصادی - خدماتی
۵۰	۳-۴-۳ کارکردهای تفریحی - ورزشی
۵۰	۵-۳ شاخص‌های رفتاری ، محیطی (ذهنی) مؤثر بر امنیت فضاهای عمومی
۵۱	۱-۵-۳ کنترل نابهنجاری و نظارت اجتماعی
۵۲	۲-۵-۳ تراکم جمعیت
۵۷	۶-۳ روش و شیوه تحلیل داده‌ها
۵۸	۱-۶-۳ روش منتخب
۵۹	۲-۶-۳ معیارهای منتخب
۵۹	۳-۶-۳ روش نمونه‌گیری و مراحل تحلیل
۶۰	۷-۳ دسته‌بندی عناصر در فضای مطالعاتی
۶۲	۸-۳ جمع بندی

فصل چهارم : شناخت محدوده مورد مطالعه

۶۴	۱-۴ مقدمه
۶۴	۲-۴ موقعیت مکانی محدوده مطالعاتی
۶۶	۳-۴ تراکم جمعیتی محدوده
۷۳	۴-۴ کاربری‌هایی با عملکرد فرامنطقه‌ای
۷۵	۵-۴ شبکه ارتباطی و حجم تردها
۷۷	۶-۴ شناخت محدوده مطالعاتی (پارک دانشجو)
۷۷	۱-۶-۴ تاریخچه و موقعیت پارک دانشجو
۷۸	۲-۶-۴ ویژگی‌های فضایی محدوده

۸۱	۳-۶-۴ وضعیت کالبدی محدوده
۸۱	۱-۳-۶-۴ سازمان فضایی محدوده
۸۳	۲-۳-۶-۴ پوشش گیاهی موجود
۸۳	۳-۳-۶-۴ بررسی وضعیت معابر و کف‌سازی‌ها
۸۵	۴-۳-۶-۴ امکانات فرهنگی - مذهبی - اداری
۸۶	۵-۳-۶-۴ امکانات تفریحی - رفاهی - ورزشی
۸۸	۶-۳-۶-۴ امکانات و تجهیزات موجود
۸۹	۷-۳-۶-۴ الگوهای رفتاری
۹۳	۷-۴ جمع بندی مرحله شناخت

فصل پنجم: تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

۹۵	۱-۵ مقدمه
۹۵	۲-۵ آمار توصیفی
۹۵	۱-۲-۵ روایی و اعتبار پرسشنامه
۹۵	۲-۲-۵ خصیصه‌های عمومی مخاطبان
۹۸	۳-۲-۵ وضعیت کلی امنیت در محدوده از دید مردم
۹۸	۴-۲-۵ تأثیرگذاری شاخص کارکردی بر امنیت
۹۹	۵-۲-۵ تأثیرگذاری شاخص کالبدی بر امنیت
۱۰۰	۶-۲-۵ تأثیرگذاری شاخص رفتاری محیطی بر امنیت
۱۰۱	۷-۲-۵ بررسی معیارها از دیدگاه مردم
۱۰۲	۳-۵ آمار استنباطی
۱۰۲	۱-۳-۵ بررسی ارتباط بین خصوصیات مخاطبان با امنیت
۱۰۳	۲-۳-۵ تحلیل معیارهای منتخب در رابطه با امنیت
۱۰۶	۳-۳-۵ ارتباط امنیت با زیر معیارها
۱۰۷	۱-۳-۳-۵ همبستگی بین معیارهای کارکردی عملکردی با امنیت
۱۰۹	۲-۳-۳-۵ همبستگی بین معیارهای کالبدی با امنیت
۱۱۱	۳-۳-۳-۵ همبستگی بین معیارهای رفتاری، محیطی با امنیت
۱۱۲	۴-۳-۵ نتیجه‌گیری بررسی روابط بین امنیت با زیر معیارها
۱۱۳	۵-۳-۵ رتبه‌بندی معیارهای سازنده امنیت
۱۱۳	۱-۵-۳-۵ رتبه‌بندی معیارهای سطح اول (معیارهای اصلی)
۱۱۴	۲-۵-۳-۵ رتبه‌بندی معیارهای سطح دوم (جزء معیارها)
۱۱۴	۱-۲-۵-۳-۵ رتبه بندی عوامل کارکردی (عملکردی)
۱۱۵	۲-۲-۵-۳-۵ رتبه بندی عوامل کالبدی (مکانی)
۱۱۶	۳-۲-۵-۳-۵ رتبه بندی عوامل محیطی (ذهنی)

۱۱۷.....	۵-۳-۶- تحلیل سایر عوامل موثر بر امنیت فضا
۱۱۷.....	۵-۳-۶-۱- مبدا و مقصد حرکت و امنیت
۱۱۸.....	۵-۳-۶-۲- ساعت استفاده و امنیت
۱۱۸.....	۵-۳-۶-۳- مکان‌های مورد استفاده از پارک و امنیت
۱۱۹.....	۵-۳-۶-۴- مناسب بودن فضا برای گروه‌های سنی و امنیت
۱۲۰.....	۵-۳-۶-۵- تعلق خاطر و میزان مطلوبیت از محیط و امنیت
۱۲۲.....	۵-۴- نتیجه‌گیری

فصل ششم: یافته‌های تحقیق و ارائه پیشنهادها

۱۲۴.....	۶-۱- مقدمه
۱۲۴.....	۶-۲- یافته‌های تحقیق
۱۲۴.....	۶-۲-۱- نتایج تحقیق
۱۲۷.....	۶-۲-۲- اثبات فرضیات تحقیق
۱۲۸.....	۶-۳- مشکلات عمده امنیتی در محدوده پارک دانشجو
۱۲۹.....	۶-۴- سیاست‌ها و راهکارهای پیشنهادی جهت افزایش امنیت پارک دانشجو
۱۲۹.....	۶-۴-۱- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء وضعیت کالبدی محدوده
۱۳۲.....	۶-۴-۲- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء وضعیت کارکردی محدوده
۱۳۳.....	۶-۴-۳- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء وضعیت محیطی محدوده
۱۳۵.....	۶-۵- توصیه‌های تحقیق
۱۳۶.....	فهرست منابع
۱۴۳.....	پیوست
۱۴۷.....	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	جداول
۳۹.....	جدول ۱-۳- نیازهای اساسی سه‌گانه و شاخص‌های فرعی آنها.....
۱۰۳.....	جدول ۱-۵- همبستگی بین معیارهای منتخب با امنیت.....
۱۰۷.....	جدول ۲-۵- همبستگی بین معیارهای کارکردی ، عملکردی با امنیت.....
۱۰۹.....	جدول ۳-۵- همبستگی بین معیارهای کالبدی با امنیت.....
۱۱۱.....	جدول ۴-۵- همبستگی بین معیارهای رفتاری، محیطی با امنیت.....
۱۱۳.....	جدول ۵-۵- روابط بین متغیرهای منتخب با امنیت.....

فهرست نمودارها

نمودارها	صفحه
نمودار ۱-۳- سلسله مراتب امنیت.....	۵۶
نمودار ۲-۳- معیارهای انتخاب شده برای ارزیابی امنیت	۶۱
نمودار ۱-۴- فراوانی جمعیتی مناطق ۱۱، ۶، ۱۲ طبق سرشماری سال ۱۳۸۵.....	۶۷
نمودار ۲-۴- پراکنش کاربری‌های موجود در سطح محله ۴.....	۷۳
نمودار ۱-۵- نسبت جنسی گروه‌های مخاطب	۹۶
نمودار ۲-۵- نسبت وضعیت تأهل گروه‌های مخاطب	۹۶
نمودار ۳-۵- فراوانی سنی گروه‌های مخاطب	۹۶
نمودار ۴-۵- فراوانی شغلی گروه‌های مخاطب	۹۷
نمودار ۵-۵- فراوانی تحصیلی گروه‌های مخاطب	۹۷
نمودار ۶-۵- میزان امنیت موجود از نگاه مردم	۹۸
نمودار ۷-۵- فراوانی شاخص کارکردی نسبت به امنیت	۹۹
نمودار ۸-۵- فراوانی شاخص کالبدی نسبت به امنیت	۱۰۰
نمودار ۹-۵- فراوانی شاخص رفتاری محیطی نسبت به امنیت	۱۰۰
نمودار ۱۰-۵- میزان اهمیت معیارها از دید مردم	۱۰۲
نمودار ۱۱-۵- پراکنش معیار کارکردی نسبت به امنیت	۱۰۴
نمودار ۱۲-۵- پراکنش معیار کالبدی نسبت به امنیت	۱۰۴
نمودار ۱۳-۵- پراکنش معیار رفتاری محیطی نسبت به امنیت	۱۰۵
نمودار ۱۴-۵- رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر امنیت	۱۱۴
نمودار ۱۵-۵- رتبه‌بندی عوامل کارکردی مؤثر بر امنیت	۱۱۵
نمودار ۱۶-۵- رتبه‌بندی عوامل کالبدی مؤثر بر امنیت	۱۱۶
نمودار ۱۷-۵- رتبه‌بندی عوامل رفتاری محیطی مؤثر بر امنیت	۱۱۷
نمودار ۱-۶- امنیت موجود در پارک	۱۲۵
نمودار ۲-۶- میزان همبستگی بین معیارها با امنیت	۱۲۵
نمودار ۳-۶- رتبه‌بندی متغیرها	۱۲۶

نمودار ۴-۶- پراکنش تراکم جمعیت نسبت به امنیت ۱۲۷

نمودار ۵-۶- پراکنش شاخص کارکردی نسبت به امنیت ۱۲۸

فهرست تصاویر

صفحه	تصویر
۱۲.....	تصویر ۱-۲: نمونه‌ای از فضای عمومی شهری در کانادا.....
۱۳.....	تصویر ۲-۲: نمونه‌ای از فضاهای شهری در کانادا.....
۱۴.....	تصویر ۳-۲: خیابان اسپارکس در اوتاوا.....
۲۹.....	تصویر ۴-۲: میدان عمومی راکفلر نیویورک.....
۳۰.....	تصویر ۵-۲: خیابان‌های توکیو.....
۳۰.....	تصویر ۶-۲: شهر تلپورت توکیو.....
۳۱.....	تصویر ۷-۲: پارک دوستی.....
۳۱.....	تصویر ۸-۲: محل بازی اسکیت‌سواران در پارک دوستی.....
۳۲.....	تصویر ۹-۲: نوجوانان اسکیت‌سوار در پارک دوستی.....
۳۳.....	تصویر ۱۰-۲: پارک Guild wood در تورنتو.....
۳۴.....	تصویر ۱۱-۲: بخش تجاری تورنتو.....
۳۴.....	تصویر ۱۲-۲: بخش مرکزی تورنتو.....
۴۹.....	تصویر ۱-۳: استفاده از فضای معابر عمومی برای رستوران.....
۷۷.....	تصویر ۱-۴: تابلوی ورودی پارک دانشجو.....
۸۳.....	تصویر ۲-۴: پوشش گیاهی موجود در پارک دانشجو.....
۸۴.....	تصویر ۳-۴: نمونه‌های از کف‌پوش‌های داخلی پارک دانشجو.....
۸۴.....	تصویر ۴-۴: کف‌پوش نامناسب در محل بازی کودکان.....
۸۵.....	تصویر ۵-۴: نمونه‌هایی از کف‌پوش‌های نامساعد در سطح پیاده‌رو در بخش‌های شمالی پارک دانشجو.....
۸۵.....	تصویر ۶-۴: تأثیر شهر.....
۸۶.....	تصویر ۷-۴: کارکردهای موجود در پارک دانشجو.....
۸۷.....	تصویر ۸-۴: مکان بازی کودکان در پارک دانشجو.....
۸۷.....	تصویر ۹-۴: بوفه پارک و فضای مقابل آن.....
۸۸.....	تصویر ۱۰-۴: مبلمان و اثاثیه موجود در پارک دانشجو.....

فهرست نقشه‌ها

نقشه	صفحه
نقشه ۴-۱- موقعیت محدوده در شهر	۶۴
نقشه ۴-۲- مناطق شهرداری	۶۵
نقشه ۴-۳- تراکم جمعیت در سطح ۲۲ منطقه شهر تهران	۶۹
نقشه ۴-۴- تراکم جمعیت در فواصل همسایگی	۷۰
نقشه ۴-۵- فضاهای عمومی در ارتباط با جمعیت	۷۲
نقشه ۴-۶- پراکنش فعالیت‌های تأثیرگذار بر ساختار عملکردی محدوده	۷۴
نقشه ۴-۷- وضعیت شبکه معابر	۷۶
نقشه ۴-۸- پهنه‌بندی عملکردی پارک	۸۰
نقشه ۴-۹- سازمان کالبدی پارک	۸۲
نقشه ۴-۱۰- الگوی توزیع مکانی مراجعه‌کنندگان به پارک	۹۱
نقشه ۴-۱۱- الگوی توزیع فضایی جمعیت در محدوده پارک	۹۲
نقشه ۵-۱- الگوی فضایی محدوده‌های آسیب‌پذیر	۱۲۱
نقشه ۶-۱- نقشه پیشنهادی کالبد جهت ارتقاء امنیت	۱۳۱
نقشه ۶-۲- نقشه پیشنهادی کارکردی جهت ارتقاء امنیت	۱۳۲
نقشه ۶-۳- نقشه پیشنهادی محیطی جهت ارتقاء امنیت	۱۳۴

فصل اول :

کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه :

شهر سیستمی پویا است که عملکرد ساختارهای آن، پیوسته با هم تعامل دارند؛ برای تنظیم این روابط و پایداری سیستم، هماهنگی و نظم و یکپارچگی در مدیریت آن ضروری است. ساخت فضاهای شهری باید با عملکردها و فعالیت‌ها انسانی هماهنگ باشد و از لحاظ فیزیکی همه شرایط لازم برای حضور انسان‌ها را دارا باشد. فضاهای عمومی به عنوان یکی از مکان‌هایی که می‌تواند فضا و مأمّن آرامش و آسایش شهروندان باشد همواره مورد توجه مدیران و برنامه‌ریزان شهری بوده است. انسانها پس از سپری نمودن یک روز کاری و برای رسیدن به یک آرامش روحی به مکان‌هایی پناه می‌برند که بتوانند در آن مدت زمانی را با فراغت فکر سپری کنند. فضاهای عمومی شهری امروزه در برنامه‌های توسعه شهری جایگاه با اهمیتی یافته‌اند. این امر ناشی از تأثیر این فضاها در تقویت وجهه فرهنگی - اجتماعی شهر و در نتیجه تولید سرمایه‌های اجتماعی و ایجاد آرامش شهری است. برخلاف تصور عامه فضاهای شهری، مفهومی فراتر از پیکره قابل مشاهده کالبدی داشته و معیارهایی همچون مباحث زیبایی‌شناختی یا ارزش‌های پیچیده اقتصادی و اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد. در این تحقیق سعی می‌شود تا با ارائه عوامل مؤثر در ایجاد و افزایش امنیت میزان تأثیرگذاری معیارهای منتخب بر روی این‌گونه فضاها مورد بررسی و ارزیابی واقع شود. بدین منظور در این فصل سعی داریم که با بیان ضرورت انجام مطالعه، سوالات، اهداف و فرضیه‌های تحقیق را بیان نماییم و سپس با اتخاذ روش تحقیق مناسب جهت دستیابی به اهداف، شیوه‌های جمع‌آوری و اخذ اطلاعات مورد نیاز را مشخص و سپس در انتهای فصل با مشخص نمودن مسیر کلی فصول بعد روند انجام تحقیق را بیان نماییم.

۲-۱ تعریف مساله و بیان سؤالات اصلی تحقیق :

شهر کانون و بستر اصلی رشد و تکامل بشری است و یکی از ضرورت‌های پیدایش و تداوم شهر آرامش و آسایشی است که انسان شهرنشین از سکونت در چنین فضایی بدست می‌آورد. میل به دیدن

یکدیگر در یک محیط عمومی و دیدن فضای عمومی شهر به عنوان یک مطلوبیت در زندگی شهری به حساب می‌آید که لازمه آن رها شدن افراد از زندگی پر دغدغه روزانه و رسیدن به یک آرامش روحی و داخل شدن به یک فضایی است که علاوه بر اینکه راحتی حضور مردم در آن به خوبی احساس شود، احساس امنیت حضور شهروندان نیز در آن تأمین گردد. تشویق مردم و اهمیت به حضور آنها در فضاهای عمومی شهری برای کاستن از وقوع نابهنجاری‌های اجتماعی و افزایش احساس امنیت ضروری می‌باشد.

پارک‌ها به عنوان فضاهای عمومی شهری با هدف ارائه خدمات مورد نیاز شهروندان در پهنه فضای سبز به وجود می‌آیند که این فضاها ضمن ارائه خدمات متعدد، مکانی‌هایی برای تشویق و حضور هر چه بیشتر افراد و گروه‌ها و ایجاد تعامل و ارتباط بین شهروندان نیز می‌گردند. مسئله‌ای که امکان دارد حضور مردم را در این فضاهای عمومی کاهش دهد فقدان امنیت است. در تهران نیز علی‌رغم تلاش گسترده مسئولین مدیریت شهری و انتظامی پاره‌ای از مناطق و فضاهای شهری با مشکل کمبود و یا نبود امنیت اجتماعی و عمومی روبرو هستند. این امر موجب افول میزان حضور مردم در این مناطق گردیده و گرایش به عرصه‌های خصوصی‌تر شهری را بالا برده است.

« پارک دانشجو » به عنوان یکی از فضاهای عمومی در مرکزیت شهر تهران و در ضلع جنوب شرق تقاطع خیابان انقلاب و خیابان ولیعصر و در مرکز تجاری و فرهنگی شهر تهران واقع شده است که قبل از انقلاب اسلامی در سال ۱۳۴۶، با ۳۲۰۰ متر مساحت در تقاطع دو شریان اصلی شهر ساخته شد از آنجا که این پارک در همسایگی بزرگترین بنای تأثر تهران قرار گرفته مکان مهمی جهت گردهمایی هنرمندان، هنردوستان و دانشجویان و زمینه ایجاد بحران‌های اجتماعی بدلیل حضور جوانان در این محیط شده است. اما مسئله مورد توجه عدم تمایل تماشاچیان تأثر از حضور در فضای پارک و استفاده از فضای داخلی آن می‌باشد. آنها معتقدند که حضور شهروندان مسئله‌دار و نیز فروشندگان مواد مخدر وضعیت پارک را نابسامان نموده است و از آنجایی که بخش اعظم جمعیت در محدوده پارک را جوانان تشکیل می‌دهند این به عنوان یکی از اهداف فروشندگان مواد و مکانی برای استقرارشان به شمار می‌آید. این پژوهش با تأکید بر محدوده بلافاصله پارک دانشجو و شناسایی عناصر و عوامل تأثیرگذار بر میزان و تنوع حضور مردم ضمن شناخت عوامل مؤثر و تأثیرگذار بر میزان احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر تلاش خواهد شد تا به ارائه راهکارهای برنامه‌ریزانه برای بهبود